

Dosarul nr. 2ra-1524/2023
2-21124540-01-2ra-11102023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – S. Cușnir
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – I. Țurcan, A. Panov, N. Budăi

ÎNCHEIERE

24 iulie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Lilia Roic-Botezatu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ivan Rangu,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Ivan Rangu împotriva Întreprinderii Municipale „Direcția Construcții Capitale” a Primăriei municipiului Chișinău cu privire la încasarea salariatului, a penalității și a prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 05 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis cererea de apel declarată de către Întreprinderea Municipală „Direcția Construcții Capitale” a Primăriei municipiului Chișinău, s-a casat în parte hotărârea din 05 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și în această parte s-a adoptat o nouă hotărâre,

a c o n s t a t a t :

La 19 august 2021, Ivan Rangu a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎM „Direcția Construcții Capitale” a Primăriei mun. Chișinău, prin care a solicitat încasarea salariului, a penalității și prejudiciul moral.

În susținerea acțiunii reclamantul Ivan Rangu a indicat că potrivit contractului individual de muncă nr. 02/18 din 23 ianuarie 2018 și ordinului de angajare nr. 21 din 23 ianuarie 2018, a exercitat începând cu 23 ianuarie 2018 funcția de șef al Bazei tehnico-materială a ÎM „Direcția Construcții Capitale” a Primăriei mun. Chișinău.

Potrivit ordinului ÎM „Direcția Construcții Capitale” a Primăriei mun. Chișinău nr. 321-p din 31 decembrie 2019, contractul individual de muncă încheiat între el și direcția nominalizată a fost desfăcut începând cu 31 decembrie 2019.

Reclamantul a menționat că ÎM „Direcția Construcții Capitale” a Primăriei mun. Chișinău, în calitate de angajator, a admis față de el restanțe la plata salarială în mărime de 34 307,10 lei. Restanțele salariale au fost constatate inclusiv și de Inspectoratul de Stat al Muncii, în calitate de organ de supraveghere și control al respectării legislației muncii. Însă, necătând la faptul că la 30 decembrie 2021, a

depus o cerere prealabilă, până în prezent ÎM „Direcția Construcții Capitale” a Primăriei mun. Chișinău nu i-a achitat restanța la plata salarială în sumă de 34 307,10 lei, fiind nevoit să se adreseze în instanța de judecată.

Reclamantul a solicitat obligarea ÎM „Direcția Construcții Capitale” a Primăriei mun. Chișinău să-i achite în folosul său restanța la plata salariului în sumă de 34 307,10 lei; compensația pentru salariul neachitat în termen 0,3 la sută din suma salariului neachitat pentru pierderile cauzate prin neachitarea la timp a salariului; repararea prejudiciul moral cauzat în urma îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor prevăzute de contractul individual de muncă în mărime de 50 000 lei.

Ulterior, în ședința de judecată, reclamantul Ivan Rangu prin cerere (f.d. 89) a concretizat cerințele în partea ce ține de încasarea sumelor, menționând că ÎM „Direcția Construcții Capitale” a Primăriei mun. Chișinău, i-a transferat la card suma de 2 687 lei în contul salariului, pe care nu a putut să o primească deoarece avea cardul expirat, solicită ca această sumă să fie încasată ca parte integră a salariului în mărime de 34 307,10 lei și să fie inclusă la estimarea penalităților.

Referitor la achitarea compensației conform art. 330 pct. 2) din Codul muncii, pentru fiecare zi de întârziere, 0,3 la sută din suma neachitată, a menționat că de la 01 iulie 2019 până la 06 martie 2023 sunt 1 344 zile de neachitare a salariului. Deoarece 0,3 % din salariul de 34 307 este de 102,92 lei, suma penalității este de 138 324 lei (1 344 zile x 102,92 lei=138 324 lei) și astfel a solicitat să fie încasată cu titlu de penalitate pentru fiecare zi de întârziere suma de 138 324 lei.

Cât privește cerința cu privire la obligarea achitării compensației pentru pierderile cauzate de neachitarea la timp a salariului, ca rezultat al negocierilor de conciliere din 2022 purtate cu reprezentantul ÎM „Direcția Construcții Capitale”, Dumitru Nicoară, a solicitat să fie omisă această solicitare.

Totodată, a solicitat încasarea prejudiciul moral în mărime de 50 000 lei, ori prin acțiunile pârâtei a fost supus unui atac psihologic.

Prin hotărârea din 05 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Ivan Rangu.

S-a încasat de la ÎM „Direcția Construcții Capitale” a Primăriei mun. Chișinău în beneficiul lui Ivan Rangu salariul neachitat în mărime de 30 978,53 lei cu reținerea plăților obligatorii la bugetul de stat și la bugetul asigurărilor sociale, penalitatea (compensație de întârziere) în mărime de 0,3 la sută din suma neplătită în termen, pentru perioada 21 iulie 2021-06 martie 2023 în mărime de 59 85,80 lei și prejudicial moral în mărime de 3 000 lei.

În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

S-a încasat de la ÎM „Direcția Construcții Capitale” a Primăriei mun. Chișinău în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 2 722,90 lei.

Pentru a ajunge la această concluzie instanța de fond a reținut că în baza contractului individual de muncă nr. 02/18 din 23 ianuarie 2018, încheiat între ÎM „Direcția Construcții Capitale” a Consiliului mun. Chișinău în calitate de angajator și Ivan Rangu în calitate de salariat, ultimul fiind angajat în funcția de Șef Baza tehnico-materială pe o perioadă nedeterminată. Conform ordinului de angajare nr. 21-p din 23 ianuarie 2018, Ivan Rangu a fost angajat începând cu 23 ianuarie 2018, cu perioada de probă de 3 luni, în funcție de Șef al Bazei tehnico-materială, cu salariul lunar de bază în mărime de 7 140 lei. Ulterior, prin ordinul nr. 231-p de încetare a contractului de muncă din 31 decembrie 2019, Ivan Rangu a fost concediat

în temeiul art. 86 alin. (1) lit. y¹) din Codul muncii-deținerea de către salariat a statutului de pensionar pentru limita de vârstă.

Potrivit răspunsului Inspectoratului de Stat al Muncii din 23 octombrie 2020 nr. R-1212/20 rezultă că la 01 octombrie 2020 angajatorul ÎM „Direcția Construcții Capitale” a admis restanță la plăți salariale față de salariații unității în mărime de 943 460,10 lei, inclusiv față de Ivan Rangu în mărime de 34 307,10 lei.

Materialele cauzei atestă că ÎM „Direcția Construcții Capitale” a întocmit un acord de achitare a restanței salariale în rate din 16 octombrie 2020, care atestă că întreprinderea recunoaște datoria salarială formată față de Ivan Rangu și s-a obligat să o achite în rate lunare până la stingerea completă a acesteia. Însă, plățile salariale nu i-au fost achitate, întreprinderea invocând că Ivan Rangu ar avea o datorie față de pârâtă urmare a cauzării unui prejudiciu material în mărime de 30 978,52 lei, în timpul executării obligațiilor de serviciu, or, acesta la angajare și-a asumat răspunderea materială în baza contractului cu privire la răspunderea materială individuală deplină nr. 32, prejudiciul fiind constatat în urma inventarierii efectuate în perioada 01 octombrie 2018-30 noiembrie 2018.

Analizând circumstanțele cauzei, prin prisma prevederilor art. 336, 337, 338, 343, 344 din Codul muncii, instanța de fond a reținut că la materialele cauzei lipsește un acord scris în vederea achitării benevole a prejudiciului material de către Ivan Rangu. Însă, se atestă că la 02 noiembrie 2020 ÎM „Direcția Construcții Capitale” a depus o cerere de chemare în judecată către Ivan Rangu cu privire la repararea de către salariat a prejudiciului material, în privința căreia s-a admis excepția de tardivitate și s-a respins ca tardivă acțiunea înaintată prin încheierea din 22 iulie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, nefiind contestată în instanța ierarhic superioară de ÎM „Direcția Construcții Capitale”.

La caz, lipsește un act judecătoresc de dispoziție din care să se deducă că Ivan Rangu ar avea obligații de ordin material/pecuniar față de ÎM „Direcția Construcții Capitale” a Primăriei mun. Chișinău.

Totodată, prima instanță a menționat că după emiterea ordinului nr. 68 din 05 octombrie 2020 a ÎM „Direcția Construcții Capitale” a Primăriei mun. Chișinău cu privire la recunoașterea salariatului Ivan Rangu vinovat de cauzarea prejudiciului material constatat la 28 decembrie 2018, a fost întocmit acord de achitare a restanței salariale lui Ivan Rangu în rate din 16 octombrie 2020, care a fost expediată prin poșta electronică ultimului, din care se atestă că întreprinderea recunoaște datoria formată la salariu față de Ivan Rangu și se obligă să o achite în rate lunar până la stingerea completă a acesteia, circumstanțe care se contrazic între ele.

De asemenea, instanța de fond a apreciat critic ordinul nr. 27 din 25 mai 2022 a ÎM „Direcția Construcții Capitale” a Primăriei mun. Chișinău, prin care s-a ordonat încasarea de la Ivan Rangu din restanța salarială în sumă de 30 978,52 lei ca restituire a prejudiciului cauzat, or acest fapt contravine prevederilor art. 344 alin. (2) și (2) din Codul muncii și art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

Reieșind din circumstanțele stabilite instanța a conchis că Ivan Rangu este îndreptățit să pretindă încasarea de la ÎM „Direcția Construcții Capitale” a Primăriei mun. Chișinău restanța la salariu în sumă de 30 978,53 lei, reieșind din faptul că la 01 mai 2022 s-a dispus ca reclamantului din suma de 34 307,10 lei să-i fie achitată doar suma de 3 328,57 lei cu titlu de salariu restant, cu reținerea plăților obligatorii la bugetul de stat și a asigurărilor sociale, iar la 22 august 2022 fiind transferată la

cardul bancar al lui Ivan Rangu suma de 2 665,52 lei, fapt confirmat de ultimul.

Cât privește pretenția reclamantului privind încasarea prejudiciului cauzat prin neachitarea la timp a salariului conform art. 330 alin. (2) din Codul muncii, în cuantum de 0,3 % pentru fiecare zi de întârziere, instanța de fond a constatat că angajatorul nu și-a executat obligațiile prevăzute de lege și de contractul individual de muncă și fără just temei nu a achitat reclamantului plățile salariale, respectiv, pentru perioada 21 februarie 2021-01 august 2022 a dispus încasarea sumei de 39 719,40 lei, iar pentru perioada 02 august 2022-06 martie 2022 a dispus încasarea sumei de 20 066,40 lei, în total fiind suma de 59 785,80 lei.

Referitor la cerința lui Ivan Rangu cu privire la încasarea prejudiciului moral, prima instanță a reținut că reieșind prin circumstanțele cauzei raportate la prevederile art. 5 lit. k), art. 9 lit. n), art. 10 lit. p), art. 327, art. 329 din Codul muncii, art. 2036 alin. (1) și (2) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), a ajuns la concluzia de a încasa suma de 3 000 lei.

Conducând-se de prevederile art. 98 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a ajuns la concluzia de a încasa de la ÎM „Direcția Construcției Capitale” a Primăriei mun. Chișinău în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 2 722,90 lei.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 11 mai 2023, ÎM „Direcția Construcției Capitale” a Primăriei mun. Chișinău, a declarat apel împotriva hotărârii din 05 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

Prin decizia din 05 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarant de ÎM „Direcția Construcției Capitale” a Primăriei mun. Chișinău.

S-a casat hotărârea din 05 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea admiterii penalității (compensației de întârziere) în mărime de 0,3 la sută din suma neplătită în termen pentru perioada 21 iulie 2021-06 martie 2023 în mărime de 59 785,80 lei, respectiv taxei de stat și în această parte s-a adoptat o nouă hotărâre.

S-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Ivan Rangu împotriva ÎM „Direcția Construcției Capitale” a Primăriei mun. Chișinău cu privire la încasarea penalității (compensației de întârziere) în mărime de 0,3 la sută din suma neplătită în termen pentru perioada 21 iulie 2021-06 martie 2023.

Micșorarea taxei de stat încasată de la ÎM „Direcția Construcției Capitale” a Primăriei mun. Chișinău în beneficiul statului de la suma de 2 722,90 lei la suma de 929,35 lei.

În rest, hotărârea din 05 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a menținut fără modificări.

Pentru a decide astfel, reținând particularitățile și circumstanțele speței, instanța de apel a relevat că admiterea cerinței de instanța de fond privind încasarea penalității (compensației de întârziere) în mărime de 0,3 la sută din suma neplătită în termen pentru perioada 21 iulie 2021- 06 martie 2023, este pripită, or din răspunsul Inspectoratului de Stat al Muncii din 23 octombrie 2020 nr. R1212/20 rezultă că, la 01 octombrie 2020, angajatorul ÎM „Direcția Construcției Capitale” a admis restanță la plăți salariale față de salariații unității în mărime de 943 460,10 lei, inclusiv față de Ivan Rangu în mărime de 34 307,10 lei. De asemenea, ÎM „Direcția Construcției Capitale” a indicat că situația financiară la întreprindere în acea perioadă a fost grea, fiind reduse din funcție mai multe persoane. Prin urmare, reținerile

salariale nu au fost efectuate din culpa ÎM „Direcția Construcției Capitale”, totodată plățile totale salariale nu au fost efectuate având în vedere invocarea existenței unui prejudiciu material, iar o parte din suma restantă fiind transferată imediat o dată cu redresarea economică a companiei, fapt pentru care hotărârea primei instanțe, în partea, admiterii compensației de întârziere în mărime de 0,3 la sută din suma neplătită în termen pentru perioada 21 iulie 2021- 06 iunie 2023, în mărime de 59 785,80 lei, urmează a fi casată, iar pretenția respinsă.

Având în vedere că instanța de apel a ajuns la concluzia că pretenția de încasare a sumei de 59 785,80 lei urmează a fi respinsă, suma taxei de stat a fost micșorată de la 2 722,90 lei la suma de 929,35 lei.

La 11 octombrie 2023, Ivan Rangu a declarat recurs împotriva deciziei din 05 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii din 05 mai 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

În motivarea recursului, Ivan Rangu a invocat că nu este de acord cu decizia instanței de apel în partea respingerii pretenției privind încasarea compensației de întârziere în mărime de 0,3 la sută din suma neplătită în termen pentru perioada 21 iulie 2021-06 martie 2023 în mărime de 59 785,80 lei, ori analizând actele judecătorești, aceleași circumstanțe au fost analizată însă interpretate diferit.

Consideră că interpretarea instanței de apel este bazată pe o apreciere insuficientă și arbitrară a materialului probator și argumentelor susținute de către recurent, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

Prin încheierea din 10 noiembrie 2023 a Curții Supreme de Justiție, s-a expedit intimatelor ÎM „Direcția Construcției Capitale” a Primăriei mun. Chișinău, copia recursului declarat de Ivan Rangu și s-a comunicat dreptul de depunere, în termen de până la o lună, a referinței, cu expunerea asupra obiecțiilor materiale și procedurale invocate în cererea de recurs (f. d. 218).

La 22 decembrie 2023, ÎM „Direcția Construcției Capitale” a Primăriei mun. Chișinău a depus referință, solicitând a considera recursul declarat de Ivan Rangu ca fiind inadmisibil.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 05 septembrie 2023 și a expedit-o participanților la proces la 13 septembrie 2023, fapt confirmat prin scrisoarea de expediere (f. d. 210), însă confirmarea recepționării la materialele cauzei nu este. Astfel, recursul declarat la data de 11 octombrie 2023, este în termen.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de Ivan Rangu, împotriva deciziei din 05 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, va fi

examinată prin prisma temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare de la 01 septembrie 2023.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de Ivan Rangu, este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare de la 01 septembrie 2023).

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen; d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Din analiza recursului declarat de Ivan Rangu rezultă că, drept temei de declararea a recursului au fost invocate prevederile art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă.

Completul de judecată constată că argumentele indicate în cererea de recurs, se referă în general la toate temeiurile de admitere a recursului din art. 432 din Codul de procedură civilă, dar nu a concretizat care încălcare a avut loc la examinarea cauzei specificate în norma legală.

În situația dată, instanța de recurs analizând argumentele invocate în cererea de recurs prin prisma prevederilor art. 432 din Codul de procedură civilă, a constatat că nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de admitere a recursului.

De asemenea, motivele menționate în cererea de recurs sunt similare celor invocate în cadrul judecării anterioare a cauzei, asupra căror instanța de apel, s-a pronunțat corespunzător cu respectarea prevederilor legale.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea repetată a situației (redată în cererea de chemare în judecată), nu constituie temei de casare a

deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are un caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

În contextul prevederilor art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în cazul invocării inclusiv în recurs de către recurent a tuturor temeiurilor conținute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs verifică sub aspectul dat temeiurile recursului.

La acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă, statuează că, dreptul de acces la instanță nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45). Procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

Din considerentele redate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Ivan Randu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare prin prisma art. 433 alin. (1) lit. a), urmează a fi considerat inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 alin. (1) lit. a), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ivan Randu, împotriva deciziei din 05 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Stela Procopciuc

judecători

Oxana Parfeni

Lilia Roic-Botezatu